

2018-11-11

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.registrator@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

FSS yttrande över betänkandet *God och nära vård* – *En primärvårdsreform* (SOU 2018:39)

Sammanfattning

Betänkandet SOU 2018:39 ”God och nära vård – En primärvårdsreform” innehåller i Föreningen Sveriges Socialchefer (FSS) ögon i huvudsak kloka förslag och goda ambitioner.

FSS väljer att lämna detta remissyttrande trots att vi inte finns bland de utvalda remissinstanserna. Vi gör det för att förslagen i betänkandet tar sikte på de samhällseliga förutsättningarna för ett mer jämlikt samhälle i allmänhet och en mer jämlik hälsa i synnerhet. Det är FSS övertygelse att en mer jämlik hälsa i sin tur leder till minskande behov av Socialtjänstens akuta insatser – vilket givetvis är den samhällsutveckling som FSS vill medverka till.

Vi väljer att avsluta denna sammanfattning med ett kärnfullt citat från Sir Michael Marmot (ordförande i WHO:s utredning Closing the gap): ”Ett jämlikt samhälle är ett rikt samhälle!”.

Kommentarer till specifika delar av utredningen med rubrikerna hämtade från sammanfattningen

Målbild och färdplan

FSS instämmer i utredarens förslag om att förtydliga vikten av ett personcentrerat arbetssätt inom vården och omsorgen. Vi instämmer (förstås) också i förslagen som tydliggör betydelsen av ett nära och välfungerande samarbete mellan den kommunala respektive landstingsdrivna primärvården. Det är välgörande och viktigt att den kommunala hälso- och sjukvården också har införlivats i direktiven (även om det först skedde genom ett tilläggsdirektiv i september 2017).

Behovet av ökade möjligheter till uppföljning på aggregerad nivå

FSS ställer sig bakom förslagen om en förbättrad uppföljning på nationell nivå. Men för att lyckas med detta utan att skapa ytterligare administrativ börda så behöver den digitala infrastrukturen förbättras – dvs att vården och omsorgens verksamhetssystem, journalsystem, kvalitetsregister, uppföljningssystem kan ”prata med varandra”.

Detta är ett förbättringsområde där FSS under många år och i olika sammanhang (debattartiklar, remissvar, rundabordssamtal, m m) engagerat sig i. För att uppnå detta så krävs en nationell teknisk standard som alla verksamhetssystem kan koppla upp sig emot. Vidare behövs en nationell enighet avseende begrepp (något som också föreslås i denna utredning) samt en lagstiftning som hittar balanspunkten mellan tillgänglighet och integritet.

Inom detta område hade utredningen i FSS ögon gärna fått vara ännu tydligare med att adressera ansvaret för att detta sker skyndsamt. Sveriges kommuner och landsting har trots mångåriga försök inte lyckats skapa det samförstånd och/eller lojalitet som krävs. FSS är i andra sammanhang en varm anhängare av det kommunala självstyret – men i detta fall bedömer FSS att staten nu ska ta ledartröjan för att ovanstående ska bli verklighet. Ett konkret område där FSS förordar ett statligt ansvarstagande är t ex medborgarnas hälsodata.

Ett nationellt utformat uppdrag för primärvården

FSS ser positivt på förslaget om ett förtydligande av primärvårdens uppdrag att samordna och koordinera patientens kontakter med andra delar av hälso- och sjukvården. FSS delar även utredningens bedömning att primärvården behöver resursförstärkningar för att klara detta uppdrag.

Även förslaget om att det ska bedrivas forskning och utvecklingsarbete i primärvården får FSS gillande. FSS noterar med tillfredsställelse att den kommunala hälso- och sjukvården också räknas in i primärvården och uppfattar därmed att utredningens förslag även innefattar den kommunala hälso- och sjukvården. Vilket i sin tur innebär att de nödvändiga resursförstärkningar som krävs för att kunna fullgöra det utökade uppdraget även omfattar kommunernas primärvård.

FSS stödjer förslaget att primärvården ska tillhandahålla förebyggande insatser utifrån såväl befolkningens behov som patientens individuella behov. FSS hade dock ännu hellre sett att detta uppdrag hade varit än mer inriktat på tidiga insatser och därför tredelat i form av att jobba ”Hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande” – och i just den ordningen.

För att säkerställa att innehållet i det nationella uppdraget för primärvården implementeras så är FSS avslutningsvis övertygad om att det kommer att krävas en ännu tydligare nationell styrning och samordning.

Kontinuitet i primärvården

FSS ser positivt på att det ska införas krav på fast läkarkontakt i primärvården och att denna ska vara specialist i allmänmedicin, specialist i geriatrik eller barn- och ungdomsmedicin eller ha annan likvärdig kompetens. FSS välkomnar även förslaget om statlig finansiering av 1250 specialiseringstjänster i allmänmedicin under åren 2019–2027.

Ändamålsenlig administration

Förslagen om att minska intygsansvaret för läkarna är vällovliga och kloka. FSS stödjer därför förslaget om att kommuner bör se över i vilken utsträckning kompetenskrav vid utfärdande av intyg i lokala tillämpningsföreskrifter kan göras mer professionsneutrala (för att avlasta läkarna).

Utredningens fortsatta arbete

FSS välkomnar att utredningen i det fortsatta arbetet kommer att fokusera på

- a) samverkan mellan kommun och landsting. (Här hade dock FSS gärna sett att utredningen hade siktat ännu högre – dvs mot ett välfungerande **samarbete** mellan huvudmännen.)
- b) hälso- och sjukvårdens roll i det förebyggande arbetet

- c) forskning, utveckling och utbildning (FoUU) samt
- d) ytterligare omfördelning av resurser, inte minst i förhållande till utredningens uppdrag att analysera ändamålsenligheten med definitionerna öppen och slutenvård. (FSS är övertygad om att en allokering av Landstingets resurser från slutenvård till öppenvård kommer att gagna våra invånare i första hand samtidigt som en resursförstärkning av primärvården också kommer att leda till minskade samhällskostnader.)

Förtroende och tillit

Avslutningsvis instämmer FSS i analysen om att framtidens hälso- och sjukvård behöver en än mer välfungerande samverkan mellan alla inblandade aktörer.

Resonemanget om tillitens betydelse (i första delbetänkandet) är alltjämt en avgörande nyckel för hur väl vi kommer att lyckas tillsammans. FSS delar också utredningens iakttagelser om att denna tillitsfulla dialog för närvarande växer sig allt starkare i landet.

För Föreningen Sveriges socialchefer

Lars Liljedahl, ordförande

Föreningen Sveriges socialchefer är en partipolitiskt obunden förening som verkar för utveckling av den svenska välfärdsmodellen. Vi arrangerar årligen den socialpolitiska konferensen Socialcheferdagarna.

Läs mer på socialchefer.se och socialcheferdagarna.se